

AZ OKTATÓI TEVÉKENYSÉG ÉRTÉKELÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI – AZ OKTATÓI PORTFÓLIÓ

Tókos Katalin*, Kovács Zsuzsa**

* *ELTE Neveléstudományi Intézet*

** *KE Neveléstudományi Tanszék*

Kulcsszavak: felsőoktatás; oktatói portfólió; fejlesztő értékelés

Az oktatói munka értékelése kapcsán jellemzően a hallgatói visszajelzések jutnak az eszünkbe annak ellenére, hogy számos módszere és eszköze létezik a felsőoktatásban megjelenő oktatás minőségét, eredményességét érintő értékelés problémakörének. A minőségi oktatás biztosításának az igénye, az egyre fokozódó érdeklődés az elszámoltatható oktatói teljesítmény iránt olyan eljárások, eszközök kidolgozását igénylik, amelyek képesek megragadni az egyébként nehezen leírható és mérhető oktatói munka sajátosságait.

Az oktatói teljesítmény szummatív értékelése számos kérdést és elégedetlenséget vetett fel az alkalmazók körében, egyre határozottabb igény fogalmazódott meg a kiválóságot eredményező tudás, képességek, készségek, attitűdök és filozófiák feltárására, valamint a fejlesztő értékelés érvényesítésére a szakmai fejlődés biztosítása érdekében.

A tanári tevékenység értékeléséhez viszonyítási pontként szolgálnak az oktatói kiválóságról (teaching excellence) vallott intézményi vagy nemzeti szinten megjelenő elképzelések, konkrét hitvallások és ezek megvalósítását támogató stratégiák. Ugyanakkor a kiválóságot megjelenítő sajátosságok csupán a hallgatók értékelései mentén nehezen megragadhatók, a kollegák értékelései, a kurzustematikák, a tanulási tevékenységek dokumentációja, a tanórai megfigyelések jegyzőkönyvei, reflektív naplózásuk közelebb vihetnek a kiválóság megértéséhez. Berk (2005) 12 forrást jelöl meg, amelyek segítségével információkat nyerhetünk az oktatói eredményességről: (1) hallgatói értékelések, (2) kollegák értékelései, (3) önértékelés (4) videofelvételek (5) hallgatói interjúk, (6) végzett hallgatók értékelései, (7) a végzett hallgatókat foglalkoztató munkáltatók értékelései, (8) adminisztrátori értékelés, (9) tanításra vonatkozó tudományos nézetek, tevékenységek (scholarship of teaching), (10) oktatási díjak és kitüntetések, (11) tanulási eredményesség mérése, (12) oktatói portfólió. A fenti listából az oktatói portfólió az egyetlen, amely a többi forrást magában foglalhatja, ettől válik komplex mérési, értékelési eszközzé, és nyújthat gazdag információt egy oktató tanítási tevékenységéről.

Az oktatói portfólió napjainkra egy komplex értékelő és egyben fejlesztést támogató eszközzé nőtte ki magát, ami könnyen adaptálható a változatos intézményi érdekekhez, igényekhez. Az előadás az oktatói munka portfólióval történő értékelésének problémakörét járja körül, röviden vázolja az oktatói portfólió megjelenésének kontextusát, fejlődésének történetét, bemutatja alkalmazásának változatos formáit és kérdéseket vet fel a hazai adaptáció lehetőségeivel kapcsolatban is.